

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jana Rutsche a soudců Mgr. Heleny Konečné a JUDr. Ivony Šubrtové, ve věci

žalobce:

bytem [redacted]
zastoupen Mgr. Michalem Vogelem, advokátem
se sídlem Sokolovské náměstí 312/1, Liberec

proti

žalovanému:

Krajský úřad Kraje Vysočina
se sídlem Žižkova 57, 587 33 Jihlava

za účasti:

1. Státní pozemkový úřad
se sídlem Husinecká 1024/11a, Praha 3 – Žižkov
2. Ředitelství silnic a dálnic ČR
se sídlem Čerčanská 12, Praha 4

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. července 2019, č. j.: KUJI
55679/2019, sp. zn. OUP 32/2019 Fu-2,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Osoby zúčastněné na řízení nemají právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Městský úřad [REDACTED] (dále také jen „vyvlastňovací úřad“) vydal dne 26. 10. 2018 pod č. j. [REDACTED] rozhodnutí, kterým ve výroku Ia. žalobci s odkazem na zákon č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o vyvlastnění“), odňal vlastnické právo k části pozemku p. č. [REDACTED] v k. ú. [REDACTED] odděleného geometrickým plánem č. [REDACTED] ze dne 14. 1. 2016 a označeného novým p. č. [REDACTED] o výměře 1734 m² ve prospěch Ředitelství silnic a dálnic ČR (dále také jen „vyvlastnitel“).
2. Výrokem Ib. nevyhověl žádosti žalobce o rozšíření vyvlastnění na celý pozemek p. č. [REDACTED] v k. ú. [REDACTED]. Zbývající výroky rozhodnutí se týkaly problematiky náhrady za vyvlastnění, která již nespadá do pravomoci soudů ve správním soudnictví.
3. K odvolání žalobce změnil žalovaný některé zřejmé nesprávnosti ve výrokové části vyvlastňovacího rozhodnutí, ve zbytku je ovšem potvrdil.

II. Podstata obsahu žaloby

4. Ve včas podané žalobě vyslovil žalobce přesvědčení, že není dán již základní předpoklad pro to, aby došlo k vyvlastnění, a to ještě v daném rozsahu a za takto stanovenou cenu.
5. Předně dle jeho názoru nebyly splněny podmínky vyvlastnění, jak je vymezuje § 3 zákona o vyvlastnění. Připustil, že pozemní komunikace je ve veřejném zájmu, avšak již následující podmínka o tom, že práva k pozemku nebo stavbě není možné získat jiným způsobem, není naplněna. Od počátku totiž uváděl a dokládal, že souhlasí s tím, aby došlo k převodu celého jeho pozemku ve prospěch vyvlastnitel. Uváděl i cenu, kterou požadoval, jež vycházela z jiných prodejů, které uskutečňoval na základě veřejného zájmu o jeho pozemky. Toto tvrzení následně žalobce doložil i předložením konkrétních jím uzavřených smluv kupních či smluv o budoucí smlouvě kupní.
6. Není tak pravdivý závěr správního orgánu, že nebylo možné jeho pozemek získat. Žalovaný nevysvětlil, z jakého důvodu má za to, že žalobce pozemek nechce prodat a že je správní orgán nemohl jinak získat. V tomto směru považoval napadené rozhodnutí za nepřezkoumatelné i vnitřně rozporné.
7. Závěrem této žalobní námitky vyjádřil žalobce přesvědčení, že pokud souhlasil s prodejem celého pozemku, kdy jde navíc pouze o 25% plochy pozemku, oproti požadavku vyvlastnitel, která není navíc již jinak využitelná a je pokračováním svahu, který vede až k jezeru, za situace kdy navrhoval cenu, která je v souladu se zákonem č. 416/2009 Sb., nelze učinit závěr, že nebylo možné pozemek získat.
8. Ve druhé žalobní námitce napadl žalobce rozsah vyvlastnění. Předně uvedl, že dle jeho názoru bylo možné silnici rozšířit směrem na druhou stranu vozovky na pozemek p. č. [REDACTED] v k. ú. [REDACTED], který je ve vlastnictví státu, což by bylo jednak ekonomičtější řešení, ale zejména by nemuselo dojít k vyvlastnění jeho vlastnického práva. Pokud tedy bylo možné stavbu i z hlediska ekonomického provést jiným způsobem bez zásahu do jeho vlastnického práva, byl vyvlastnitel povinen zpracovat i tuto možnost a správní orgány měly posoudit i veřejný zájem na vyvlastnění žalobcova pozemku s ohledem na možnost, že stavbu je možné provést i bez vyvlastnění a za lepších podmínek. Správní orgány tak nezvážily variantu rozšíření komunikace na druhé straně.
9. Pokud jde o vlastní rozsah vyvlastnění, tak ten má dle žalobce vycházet z projektu a být dán terénními poměry v oblasti. Z odůvodnění rozhodnutí dle něho vyplývá, že stavba rozšíření silnice směrem k rybníku bude velmi složitá a velmi nákladná, přesto je na ni neustále trváno.

10. Dále je z tohoto zřejmé, že část jeho pozemku, která vyvlastněna nebyla, bude v budoucnu zatížena imisemi ze sousední silnice (nečistoty z vozovky, dešťová voda, odhrnutý sníh). Tím se tento jeho pozemek stane nevyužitelným. Navíc silnice mají ochranná pásma, která pokračují i za hranici vozovky a pokračují i za hranici odnímané části pozemku, v nichž je žalobce povinen strpět nezbytné činnosti vlastníka komunikace.
11. Z uvedených důvodů žalobce navrhoval vyvlastnění celého pozemku p. č. [REDAKCE] v k. ú. [REDAKCE] neboť jinak mu zůstane vlastnické právo k cca 25% celého původního pozemku o šířce 3,89 m - 1,5 m a mnohašestmetrové délce. Takovýto pozemek je zcela nevyužitelný, není na něm možné zřídit např. ani pastvinu a postrádá jakýkoli účel pro svoji další existenci.
12. Odůvodnění správních orgánů, které mu v tomto nevyhověly, nepovažoval za správné a řádně odůvodněné. I v tom spatřoval nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí.
13. Odvolací orgán k tomu pouze uvedl, že nemá za to, že zbylý pozemek by byl nevyužitelný, neboť nebyl využitelný již nyní. S takovouto argumentací žalobce nesouhlasil. Je pravdou, že tento pozemek nyní nevyužíval, neboť má jiné pozemky, které může využívat a nebylo nutné jej využívat. Je jeho vlastnickým právem věc užívat, ale také neužívat. Samotné nevyužívání pozemku však z něj nedělá pozemek nevyužitelný.
14. Nesouhlasil ani se závěrem, že zbylá část jeho pozemku bude přístupná směrem od silnice. Správní orgány samy uvedly, že v místech budou opěrné zdi, zářezy, obkladové zdi, atd. Vzhledem k tomu, že vozovka musí být ve stejné výši, bude muset dojít k navýšení rozšiřované části komunikace a tím dojde k vertikálnímu schodu. Přístup tak nebude možný. Navíc pokud pozemek bude mít místy jen 1,5 m, není možné jej jakkoli používat a jeho zbývající hodnota je nulová. Nebude na něm ani možné použít mechanizaci na pěstování pícnin, protože šířka 1,5 m neumožní její průjezd.
15. Žalobce tak konstatoval, že vzhledem k tomu, že není možné a spravedlivé mu ponechat nevyužitelnou a bezcennou část pozemku, tak je nutné, aby předmětem vyvlastňovacího řízení byl celý jeho pozemek, přičemž tento požadavek má oporu v § 4 odst. 3 zákona o vyvlastnění.
16. Třetí a poslední žalobní námitka se týkala problematiky stanovené výše náhrady za vyvlastněný pozemek. Tuto část žaloby však soud usnesením ze dne 5. 2. 2020, č. j. 30 A 85/2019-58, které nabylo právní moci dne 16. 2. 2020, vyloučil k samostatnému řízení, neboť dle § 28 odst. 1 zákona o vyvlastnění lze výrok dle § 24 odst. 4 tohoto zákona projednat v občanském soudním řízení. Příslušným je v prvním stupni krajský soud, ovšem nikoliv oddělení správního soudnictví, ale oddělení občanskoprávní.
17. Žalobce proto navrhl, aby krajský soud zrušil napadené rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

III. Podstata vyjádření žalovaného k žalobě

18. Obsah vyjádření žalovaného k žalobě kopíroval do značné míry obsah odůvodnění napadeného rozhodnutí, což vyplývá i ze skutečnosti, že obsah žaloby byl v podstatných bodech shodný s obsahem odvolání žalobce proti rozhodnutí vyvlastňovacího úřadu.
19. Žalovaný uvedl, že vyvlastnitel nabídl žalobci majetkoprávní vypořádání předmětné části pozemku dopisem z 12. 5. 2016, jehož přílohou byl návrh kupní smlouvy na výkup pozemku zastavěného silnicí [REDAKCE]. Dále odkázal na následnou korespondenci vyvlastnitel se žalobcem, z níž dle jeho názoru plyne, že se vyvlastnitel neomezil pouze na zaslání tohoto návrhu kupní smlouvy, ale vyvíjel dostatečnou snahu o dohodu, vysvětloval, proč nemůže přistoupit na cenu navrhovanou žalobcem a proč nemůže odkoupit celý pozemek. I přes tento aktivní přístup vyvlastnitel k dohodě nedošlo, žalobce ze svých představ neustoupil.

20. Žalovaný dále zdůraznil, že účel vyvlastňovacího řízení byl dán § 17 odst. 2 písm. b) zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pozemních komunikacích“). Tedy dochází k vyvlastnění pozemku, který leží pod již existující stavbou silnice. Žalobcem uváděná argumentace ohledně provedení stavby jiným způsobem, nezvážení varianty rozšíření komunikace na druhé straně, složitosti a nákladnosti rozšíření silnice směrem k rybníku či imisi je tak zcela nepřipadná. Všechny související okolnosti byly uvedeny v odůvodnění napadeného rozhodnutí.
21. Dále žalovaný uvedl, že se nejedná o případ, kdy by zbytkový pozemek nebylo možno bez vyvlastňované části vůbec užívat, nebyly shledány ani nepřiměřené obtíže s tím spojené a odkázal na příslušné pasáže napadeného rozhodnutí, kde se této problematice věnoval.
22. Není podle něho dále zřejmé, z čeho žalobce dovozuje, že žalovaný uvedl, že v místech budou opěrné zdi, zářezy, obkladové zdi atd. V souvislosti s tím znovu zdůraznil, že k vyvlastnění pozemku nedošlo za účelem rozšíření komunikace či na jinou případnou budoucí stavební činnost, která by byla způsobilá dotknout se právní sféry žalobce. Jednalo se o vyvlastnění pozemku pod již existující stavbou, proto není na místě aplikace zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací, ve znění pozdějších předpisů.
23. Žalovaný tedy navrhl žalobu zamítnout.
24. Osoby zúčastněné na řízení písemně vyjádření k žalobě nepodaly.

IV. Skutková zjištění a právní závěry krajského soudu

25. Krajský soud uvádí, že věc projednal a rozhodl o ní bez nařízení jednání při splnění podmínek dle § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), neboť žalovaný s tímto postupem krajského soudu souhlasil výslovně, žalobce pak postupem dle § 51 odst. 1 věty druhé s. ř. s.
26. Krajský soud dále uvádí, že obdržel návrhy žalovaného a osoby zúčastněné na řízení Ředitelství silnic a dálnic ČR na přednostní projednání věci. Dle § 56 odst. 1 s. ř. s. soud projedná a rozhoduje věci podle pořadí, v jakém k němu došly; to neplatí, jsou-li u věci dány závažné důvody pro přednostní projednávání a rozhodování věci.
27. Důvody uvedených žádostí spočívaly v podstatě v tom, že předmětná silnice je v havarijním stavu a je nutno zahájit její opravu, aby nedošlo ke škodám na majetku státu, ale i u fyzických osob – řidičů. Nedořešený stav neumožňuje realizaci stavby. Nedokončené majetkové vypořádání předmětného pozemku navíc blokuje pozemkové úpravy v dané lokalitě, které se týkají dalších vlastníků.
28. Tyto důvody shledal krajský soud závažnými ve smyslu § 56 odst. 1 s. ř. s. a věc projednal přednostně.

a) Skutkový stav věci

29. Krajský soud předně upozorňuje, že všechny pozemky, které jsou předmětem tohoto rozsudku, se nacházejí v k. ú. [REDAKCE], nebude tedy již tuto skutečnost dále u jejich označení pro zjednodušení uvádět.
30. Ze správního spisu soud zjistil, že vyvlastnitel spolu s přípisem ze dne 12. 5. 2016 předložil žalobci návrh kupní smlouvy ohledně části pozemku p. č. [REDAKCE] odděleného geometrickým plánem č. [REDAKCE] ze dne 14. 1. 2016 označeného novým p. č. [REDAKCE] o výměře 1734 m² (dále také jen „Vyvlastňovaný pozemek“) s tím, že tento žalobcův pozemek je zastavěn silnicí [REDAKCE]

V přípisu se věnoval rovněž vysvětlení, jak byla stanovena výše kupní ceny. Protože žalobce nereagoval, zaungoval vyvlastnitel dne 30. 5. 2016 odpověď. Jelikož i pak zůstal žalobce nečinný, upozornil jej vyvlastnitel dopisem ze dne 22. 7. 2016 na možnost vyvlastnění pozemku. Z obsahu následujícího přípisu vyvlastnitel ze dne 11. 10. 2016 lze dovodit, že v mezidobí se mezi ním a žalobcem uskutečnily telefonáty, na jejich obsah vyvlastnitel právě v tomto podání reagoval. Zejména znovu žalobci objasnil, jak byla stanovena výše kupní ceny a že se jedná o cenu maximální. Žalobce zareagoval sdělením ze dne 14. 11. 2016, v němž nesouhlasil s výší kupní ceny. Uváděl, že za horší pozemky mu jiní investoři, jako ČEZ a.s. nebo ČEPS a.s., nabízejí výhodnější podmínky. Vznese rovněž požadavek, aby byl odkoupen celý pozemek p. č. [REDACTED]. Pokud by se tak stalo, souhlasil by s nižší cenou (280,- Kč/m² místo požadovaných 320 Kč/m²). Vyvlastnitel reagoval přípisem ze dne 30. 11. 2016, v němž opakovaně vysvětlil, jakými právními a oceňovacími předpisy je při stanovení výše kupní ceny vázán. Vysvětlil také, proč nemůže odkoupit celý pozemek p. č. [REDACTED]. Žalobce již nereagoval, jiná korespondence mezi oběma stranami ve správním spise založena není.

31. Vyvlastnitel poté dne 4. 4. 2017 požádal u vyvlastňovacího úřadu o vyvlastnění Vyvlastňovaného pozemku. Vyvlastňovací řízení bylo zahájeno dne 15. 8. 2017. K výzvě vyvlastňovacího úřadu sdělil žalobce v podáních ze dne 31. 8. 2017 a 17. 10. 2017, že požaduje vyvlastnění celého pozemku p. č. [REDACTED] dle § 4 odst. 3 zákona o vyvlastnění, deklaroval svoji představu o výši ceny za vyvlastnění a popsal, jak k ní dospěl. Protože žalobce nenavrl, že by náhrada za vyvlastnění měla být stanovena na základě znaleckého posudku vyhotoveného na jeho žádost, ustanovil jej vyvlastnitel. Po vyhotovení znaleckého posudku, kterým byla stanovena přesná cena za Vyvlastňovaný pozemek, nařídil vyvlastňovací úřad na den 30. 8. 2018 ústní jednání. Z něho se žalobce omluvil, v přípisech ze dne 31. 7. 2018 a 16. 8. 2018 zopakoval svoje argumenty ohledně rozsahu vyvlastnění a výše náhrady. V souvislosti s tím přiložil i nabídku právnické osoby Metroprojekt a. s. na odkup žalobcova pozemku v k. ú. [REDACTED] (Středočeský kraj), čímž dokládá, že náhrada za vyvlastnění je nízká. Po proběhnuvším ústním jednání pak vyvlastňovací úřad vydal dne 26. 10. 2018 shora popsané rozhodnutí. O odvolání žalobce, jehož obsah do značné míry kopíruje i žaloba, pak rozhodl žalovaný napadeným rozhodnutím.

b) Právní závěry

32. Krajský soud předeseílá, že posuzované vyvlastňovací řízení proběhlo zcela v režimu zákona o vyvlastnění, nebylo v něm tedy možno aplikovat žádné z ustanovení zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravy, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací, jak se toho dožadoval žalobce.
33. Podle § 3 odst. 1 zákona o vyvlastnění „*Vyvlastnění je přípustné jen pro účel vyvlastnění stanovený zvláštním zákonem a jen jestliže veřejný zájem na dosažení tohoto účelu převažuje nad zachováním dosavadních práv vyvlastňovaného. Vyvlastnění není přípustné, je-li možno práva k pozemku nebo stavbě potřebná pro uskutečnění účelu vyvlastnění získat dohodou nebo jiným způsobem.*“
34. Dle § 5 odst. 1 zákona o vyvlastnění „*Vyvlastnění je přípustné, pokud se vyvlastniteli nepodařilo ve lhůtě 90 dnů uzavřít smlouvu o získání práv k pozemku nebo ke stavbě potřebných pro uskutečnění účelu vyvlastnění stanoveného zákonem. Lhůta k uzavření smlouvy s vyvlastňovaným počíná běžet dnem následujícím po doručení návrhu na uzavření smlouvy vyvlastňovanému.*“
35. V první žalobní námitce přišel žalobce s tvrzením, že právě shora uvedené podmínky pro vyvlastnění nebyly naplněny. Argumentoval tím, že od samého počátku souhlasil s tím, že pozemek p. č. [REDACTED] vyvlastniteli prodá, neboť uznává, že pozemní komunikace je ve veřejném zájmu. Chtěl jej ovšem prodat celý, nikoliv pouze jeho vyvlastnitelům odměřenou část, která se nachází pod silničním tělesem. Argumentoval tím, že zbývající část pozemku, která navíc představuje pouze 25% z jeho celkové výměry, je pro něj bezcenná, není nijak využitelná. Zopakoval také svoje námitky ohledně stanovení výše náhrady za vyvlastnění, kterou považoval

za nízkou. Zdůrazňoval ale, že pozemek prodat chtěl, nebylo tedy nutné jej vyvlastnit. V souvislosti s tím poukazoval na závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2014, č. j. 7 As 174/2014-44; rozhodnutí správních soudů citovaná v tomto rozsudku jsou dostupná na www.nssoud.cz.

36. V návaznosti na uvedený judikatorní odkaz krajský soud konstatuje, že dle závěrů citovaného rozsudku ke splnění zákonných předpokladů vymezených v citovaném ustanovení § 3 odst. 1 zákona o vyvlastnění nemůže vést pouze formální snaha vyvlastnítele o uzavření dohody spočívající toliko v tom, že vyvlastnitel zašle vyvlastňovanému návrh na uzavření kupní smlouvy a nikterak nereaguje, či reaguje zástupnými důvody, na jeho případné alternativní požadavky (např. na uzavření směnné smlouvy). Platí, že míra aktivity vyžadovaná po vyvlastniteli se mimo jiné odvíjí od aktivity vyvlastňovaného a od toho, zda jeho požadavky svědčí o jeho skutečném zájmu předejít rozhodnutí o vyvlastnění uzavřením dohody.
37. Krajský soud shora podrobně popsal průběh jednání mezi žalobcem a vyvlastnitelem před zahájením vyvlastňovacího řízení. Z něho je patrné, že žalobce po obdržení návrhu na uzavření kupní smlouvy k předmětnému pozemku zůstal nečinný, vyvlastnitel musel jeho reakci urgovat a upozornit jej na možnost vyvlastnění pozemku. Následovala pouze jediná reakce žalobce (jeho přípis ze dne 14. 11. 2016), z níž sice bylo patrné, že žalobce se odprodeji pozemku nebrání, ovšem v jiném rozsahu a za kupní cenu, na kterou vyvlastnitel zcela evidentně nemohl přistoupit, protože by postupoval v rozporu s příslušnými předpisy (zejména zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a na něj navazující podzákonné normy a oborové předpisy). Přestože se vyvlastnitel opakovaně pokoušel žalobci tuto skutečnost vysvětlit a objasnit, proč nemůže jeho požadavkům vyhovět, žalobce již na tato vysvětlení nikterak nereagoval a z jeho postoje bylo zřejmé, že si trvá na svém. To se ostatně následně potvrdilo v průběhu vyvlastňovacího řízení a tento postoj žalobce přetrvává doposud, jak je z patrné i z obsahu žaloby.
38. Závěr o tom, zda je podmínka dle § 5 odst. 1 zákona o vyvlastnění splněna, je nutno vždy činit v závislosti na konkrétních okolnostech případu. Zejména je rozhodující, zda vyvlastňovaný na návrh kupní smlouvy nějak reaguje, a pokud ano, zda jsou jím vyslovené požadavky vyvlastnitelem reálně splnitelné a bude jejich splněním zajištěna možnost realizace účelu vyvlastnění. Vyvlastňovaný tedy musí přijít s reálnými požadavky umožňujícími dosažení kompromisního řešení.
39. K tomu ovšem v dané věci ze strany žalobce coby vyvlastňovaného, jak plyne ze shora popsaného, nedošlo. Pomine-li soud otázku rozsahu vyvlastnění, k níž se vyjádří podrobněji níže, je zřejmé, že i kdyby vyvlastnitel souhlasil s tím, že odkoupí od žalobce pozemek p. č. [REDACTED] v celé výměře, požadoval žalobce takovou kupní cenu, se kterou vyvlastnitel nemohl nikdy souhlasit, protože by takový postup byl z jeho strany nezákonný. Argumentace žalobce, že jiní investoři mu za jeho pozemky byli ochotni nabídnout vyšší ceny, je zcela nepřipadná, protože v jím doloženém případě se nejednalo o investora, který by byl, na rozdíl od vyvlastnítele, uvedenými oceňovacími předpisy vázán.
40. Z postoje žalobce ať už před zahájením vyvlastňovacího řízení, tak v jeho průběhu, je tak dle krajského soudu zcela zřejmé, že jeho požadavky na smírné řešení celé záležitosti byly nereálné, a proto na základě nich k uzavření smlouvy o získání práv k pozemku potřebných pro uskutečnění účelu vyvlastnění stanoveného zákonem dojít nikdy nemohlo. Vyvlastnitel tak postupoval v souladu se zákonem, pokud po uplynutí zákonné lhůty 90 dnů od doručení návrhu na uzavření smlouvy žalobci požádal o zahájení vyvlastňovacího řízení. Přes jeho aktivní (nikoliv formální) přístup, kdy se žalobci opakovaně snažil vysvětlit důvody rozsahu vyvlastnění i postup při stanovení výše kupní ceny, k uzavření kupní smlouvy ve stanovené lhůtě nedošlo a bylo evidentní, že taková reálná šance neexistuje ani do budoucna, protože postoj žalobce zůstal (a stále zůstává) od samého počátku v podstatě neměnný.

41. Krajský tak uzavírá, že uvedenou žalobní námitku neshledal důvodnou. Zákonné podmínky vymezené v § 5 odst. 1 (resp. v § 3 odst. 1 věta druhá a contrario) zákona o vyvlastnění byly v posuzované věci splněny.
42. Další žalobní námitka směřovala k problematice rozsahu vyvlastnění a je možno ji rozdělit do dvou oblastí.
43. Žalobce předně namítal, že silnici bylo možno rozšířit směrem na druhou stranu vozovky, na pozemek p. č. [REDACTED] který je ve vlastnictví státu. To by bylo dle jeho názoru ekonomičtější. Stavbu tedy bylo možno provést i bez vyvlastnění jeho pozemku a za lepších podmínek.
44. V reakci na tuto námitku krajský soud konstatuje, že její nedůvodnost se žalobci snažily vysvětlit již ve svých rozhodnutích jak vyvlastňovací úřad, tak žalovaný. Krajský soud odkazuje v tomto směru např. na str. 5 – 6 napadeného rozhodnutí, přičemž se závěry tam obsaženými se plně ztotožňuje. Nezbyvá mu tak, než zopakovat, že oním zvláštním zákonem, který předvídá ustanovení § 3 odst. 1 zákona o vyvlastnění, byl v posuzované věci zákon o pozemních komunikacích, konkrétně pak jeho § 17 odst. 2 písm. b). Tato skutečnost byla nesporná od samého počátku vyvlastňovacího procesu a nezpochybňuje ji ani žalobce.
45. Dle § 17 odst. 1 věty první zákona o pozemních komunikacích „*Dálnice, silnice a místní komunikace I. třídy, jejich součásti, příslušenství a stavby související jsou veřejně prospěšné.*“ Z obsahu správního spisu plyne nesporný fakt, že silnice [REDACTED] je zařazena do silniční sítě I. třídy na základě rozhodnutí Ministerstva dopravy a spojů České republiky ze dne 7. 9. 2001, č. j. [REDACTED]
46. Dle § 17 odst. 2 písm. b) zákona o pozemních komunikacích „*Podle zvláštního právního předpisu (dle poznámky pod čarou jde o zákon o vyvlastnění – poznámka soudu) lze odejmout nebo omezit vlastnické právo k pozemku, jestliže byla dálnice, silnice nebo místní komunikace zřízena na cizím pozemku.*“
47. V přezkoumávané věci tedy byla vyvlastňována ta část pozemku p. č. [REDACTED], která se nachází pod již existující silnicí [REDACTED]. Ze strany vyvlastňovacího úřadu z toho důvodu nebylo na místě, aby se zabýval tím, zda je možno stavbu silnice zřídit někde jinde, na jiném pozemku, zda existují nějaká variantní řešení, která by umožnila řešit situaci bez vyvlastnění pozemku ve vlastnictví fyzické osoby apod. Vyvlastňováno totiž nebylo za účelem uskutečnění výstavby, opravy, modernizace nebo rekonstrukce předmětné silnice. Na takové případy pamatuje ustanovení § 17 odst. 2 písm. a) zákona o pozemních komunikacích.
48. Ve shodě se závěry správních orgánů tedy nemohl krajský soud důvodnosti tohoto žalobního tvrzení přisvědčit, když znovu opakuje, že účel vyvlastnění vymezený vyvlastňovacím úřadem žalobce v průběhu vyvlastňovací řízení ani v žalobě nikterak nezpochybnil.
49. Podstatnější tvrzení ohledně rozsahu vyvlastnění však vznesl žalobce v návaznosti na ustanovení § 4 odst. 3 zákona o vyvlastnění.
50. Dle něho „*Není-li možné pozemek, stavbu nebo jejich část, popřípadě právo odpovídající věcnému břemenu užívat bez vyvlastňovaného pozemku, stavby nebo jejich části či věcného břemene buď vůbec nebo jen s nepřiměřenými obtížemi, lze na ně rozšířit vyvlastnění, jestliže o to vyvlastňovaný požádá, i když není nezbytné k dosažení daného účelu.*“
51. Žalobce uvedl, že část pozemku p. č. [REDACTED], která nebyla vyvlastněna a zůstala v jeho vlastnictví (dále také jen „Zbývající pozemek“), představovala pouze 1/4 z celkové výměry pozemku, jedná se o pruh o délce několika set metrů, ale šířce pouze od 1,5 m do 3,89 m, který je zcela nevyužitelný, není možno jej jakkoliv obhospodařovat. Navíc se nachází v prudkém svahu mezi silnicí a rybníkem, ze silnice není přístupný. Bude také trpět imisemi spojenými se stavbou silnice a provozem na ní (nečistoty z vozovky, dešťová voda, odhrnutý sníh).
52. Žalobce dále tvrdí, že Zbývající pozemek nebude moci po vyvlastnění užívat vůbec nebo jenom s nepřiměřenými obtížemi. V žalobě přišel s tvrzením, že pokud by na něm chtěl pěstovat např.

pícniny, nebude moci použít žádnou mechanizaci a pěstování pícnin v ruční formě, za vysokých nákladů na osobní práci, po něm správní orgány nemohou požadovat. U pozemku nemůže v budoucnu dojít pro jeho bezcenný tvar a funkci ani ke změně v jeho způsobu užívání.

53. Krajský soud z obsahu správního spisu (znalecký posudek, geometrický plán, fotodokumentace) ověřil, že Zbývajíc pozemek má skutečně tvar popsaný shora žalobcem a že se nachází ve svahu mezi silnicí [REDAKCE] a rybníkem. V katastru nemovitostí je veden v kultuře trvalý travní porost, ve skutečnosti se však na něm nachází trvalé porosty vzniklé spontánně náletem, v podstatě jde o nelesní porost na nelesním pozemku.

54. Pokud jde o rozsah Vyvlastňovaného pozemku, pak touto problematikou se podrobně zabíral v odůvodnění svého rozhodnutí vyvlastňovací úřad. Konkrétně na str. 3 uvedl:

„Vyvlastnění je požadováno pro účel uvedený v § 17, odst. 2, písm. b) zákona o pozemních komunikacích. Podle tohoto ustanovení lze podle zvláštního právního předpisu (zákona o vyvlastnění) odejmout nebo omezit vlastnické právo k pozemku, jestliže byla dálnice, silnice nebo místní komunikace zřízena na cizím pozemku. Podle podkladů předložených vyvlastnitelem byla silnice nacházející se na vyvlastněném pozemku zařazena do silniční sítě silnic I. třídy rozhodnutím Ministerstva dopravy a spojů České republiky č. j. [REDAKCE] ze dne 7. 9. 2001. V žádosti o vyvlastnění vyvlastnitel uvádí, že část pozemku oddělená geometrickým plánem je zastavěna tělesem silnice I. třídy [REDAKCE]. Pojem „těleso silnice“ je upraven v § 11, odst. 2 zákona o pozemních komunikacích - těleso dálnice nebo těleso silnice a místní komunikace mimo území zastavěné nebo zastavitelné je ohraničeno spodním okrajem a vnějšími okraji stavby pozemní komunikace, kterými jsou vnější okraje zaoblených hran zářezů či zaoblených pat náspů, vnější hrany silničních nebo záchytných příkopů nebo rigolů nebo vnější hrany pat opěrných zdí, tarasů, koruny obkladních nebo zárubních zdí nebo zářezů nad těmito zdmi. Dále podle § 11, odst. 1 zákona o pozemních komunikacích se silničním pozemkem se rozumí pozemky, na nichž je umístěno těleso dálnice, silnice a místní komunikace a silniční pomocný pozemek. Ve shora uvedeném vyjádření silniční správní úřad konstatuje, že nově vytvořená hranice oddělené části pozemku odpovídá hranici silničního pozemku s odkazem na uvedené ustanovení § 11 zákona o pozemních komunikacích. Na základě uvedených ustanovení zákona o pozemních komunikacích a vyjádření příslušného silničního správního úřadu dospěl vyvlastňovací úřad k závěru, že vyvlastnění je z hlediska účelu stanoveného zvláštním zákonem – zákonem o pozemních komunikacích přípustné. Jedná se silniční pozemek, na kterém se nachází těleso silnice I. třídy [REDAKCE].“

55. Tyto závěry žalobce nikterak nerozporoval a důvod s nimi nesouhlasit nemá ani krajský soud. Lze tedy uzavřít, že pro účel vyvlastnění postačuje vyvlastnit pouze Vyvlastňovaný pozemek. Zbývajíc pozemek pro daný účel vyvlastnění vyvlastnit nutné není.

56. Bylo by tak tedy možné učinit pouze na základě aplikace § 4 odst. 3 zákona o vyvlastnění. Touto problematikou se zabýval jak vyvlastňovací úřad (str. 3 - 4 jeho rozhodnutí), tak žalovaný (str. 7 - 8 napadeného rozhodnutí), na jejichž závěry krajský soud odkazuje.

57. Nad rámec tam uvedených argumentů krajský soud zdůrazňuje, že možnost či nutnost aplikace citovaného ustanovení je třeba posuzovat rovněž vždy s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem případu.

58. A to mimo jiné k tomu, jak se v důsledku vyvlastnění změnila faktická situace ohledně užívání té části pozemku, která vyvlastněna nebyla, protože jí nebylo k účelu vyvlastnění třeba.

59. V posuzované věci pak dopěl krajský soud k závěru, že v tomto směru ohledně Zbývajícího pozemku k žádné faktické změně nedošlo.

60. Předně - žalobce koupil pozemek p. č. [REDAKCE] na základě smlouvy o převodu vlastnictví ze dne 6. 10. 2010 (právní účinky vkladu práva k 15. 11. 2010). Tedy v době, kdy se silnice na části uvedeného pozemku již nacházela. Byla v té době dokonce již zařazena mezi silnice I. třídy. Stejně tak stav dnešního Zbývajícího pozemku musel být s ohledem na stáří dřevin na něm se nacházejících (viz fotodokumentace) v podstatě obdobný jako dnes.

61. O tom, jaký je faktický stav pozemku p. č. ■■■■ (tedy, že se nejedná o trvalý travní porost, ale že se na něm zčásti nachází silniční těleso, zčásti pak nelesní porost), musel žalobce v době jeho koupě jistě dobře vědět.
62. Tento právní i faktický stav uvedeného pozemku pak mlčky akceptoval i v dalších letech a nesnažil se na něm nic měnit a to až do doby, kdy jej vyvlastnitel oslovil s návrhem na odkup Vyvlastňovaného pozemku. Z obsahu znaleckých posudků a fotodokumentace založených ve správním spisu je totiž evidentní, že žalobce dnešní Zbývajícím pozemek během svého vlastnictví nikterak neobhospodařoval (což i sám v žalobě přiznává).
63. Pokud dnes v žalobě tvrdí, že by tento stav chtěl změnit v budoucnu, např. na Zbývajícím pozemku pěstovat pícniny, pak (bez ohledu na skutečnost, že s tímto tvrzením přišel až v žalobě, nikoliv v průběhu vyvlastňovacího řízení - srov. § 22 odst. 2 zákona o vyvlastnění) takové tvrzení působí zcela účelovým a nevěrohodným dojmem. Žalobce se o takové (ale ani žádné jiné) obhospodařování předmětného pozemku nepokusil, přestože byl jeho vlastníkem několik let. S ohledem na stav pozemku, který se nachází v prudkém svahu mezi silnicí a rybníkem a který byt' je zapsán v kultuře trvalý travní porost, ve skutečnosti se však na něm nachází trvalé porosty vzniklé spontánně náletem, lze i důvodně předpokládat, že žalobcem zmiňované pěstování pícnin je zřejmě nereálné.
64. I přes skutečnost, že tvar Zbývajícím pozemku je dosti nestandardní, musí s ohledem na shora uvedené krajský soud konstatovat, že tak tomu již bylo jak před vyvlastněním Vyvlastňovaného pozemku, tak i v době, kdy žalobce pozemek p. č. ■■■■ kupoval. Totéž lze konstatovat ohledně přístupnosti Zbývajícím pozemku, ani ta se vyvlastněním nemění, pozemek zůstává přístupný nadále zejména z veřejně dostupné silnice ■■■■ jako tomu bylo doposud. Vyvlastnění Vyvlastňovaného pozemku pak nijak nemění ani faktickou situaci ohledně dopadu imisí na Zbývajícím pozemek spojených s provozem na silnici.
65. Krajský soud je proto toho názoru, že s přihlédnutím k dané skutkové situaci není aplikace ustanovení § 4 odst. 3 zákona o vyvlastnění v posuzované věci na místě. Shodné závěry správních orgánů ohledně této problematiky tak shledal jak zákonnými, tak i správnými.
66. Vzhledem k výše uvedenému krajský soud uzavřel, že žádné ze žalobních námitek nelze přisvědčit, žaloba je tedy nedůvodná, a proto ji ve výroku I. tohoto rozsudku podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
67. Pouze obiter dictum si krajský soud závěrem dovoluje vyslovit podiv nad skutečností, která vyplynula z obsahu správního i soudního spisu, a na kterou koneckonců opakovaně upozorňoval v průběhu obou řízení sám žalobce. Tedy že je vlastníkem vícero pozemků v různých lokalitách České republiky, právě u nichž je nutno ve veřejném zájmu zahajovat vyvlastňovací řízení nebo na nichž rozliční investoři chtějí realizovat stavby. Takovou situaci jistě nelze považovat za zcela běžnou a standardní, neboť to nutně navozuje zdání, že žalobce právě takové pozemky nabývá cíleně, a to nikoliv za účelem užívání v souladu s jejich druhovým zařazením. Úvahy na toto téma však již přesahují rámec tohoto rozsudku.

V. Náklady řízení

68. Žalobce nebyl úspěšný ve věci, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení, a pokud jde o žalovaného, ten náhradu nákladů řízení nepožadoval a krajský soud z obsahu soudního spisu ani nezjistil, že by mu nějaké náklady řízení nad rámec běžné úřední činnosti vznikly (viz § 60 odst. 1 s. ř. s.). Vzhledem k tomu rozhodl o nákladech řízení ve výroku II. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
69. Osoba zúčastněná na řízení má podle § 60 odst. 5 s. ř. s. právo na náhradu jen těch nákladů, které by jí vznikly v souvislosti s plněním povinností, které jí soud uložil, nebo z důvodů zvláštního

zřetele hodných. Žádné takové náklady osobám zúčastněným na řízení, jak plyne ze soudního spisu, nevznikly. Nemohly jim být tudíž ani přiznány (viz výrok III. tohoto rozsudku).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Hradec Králové 13. května 2020

JUDr. Jan Rutsch v. r.
předseda senátu